WijzijnAdviesraadArnhem
Werk&Inkomen

Aan het College van Burgemeester en Wethouders van de gemeente Arnhem t.a.v. Wethouder Mark Lauriks, sr. Bestuursadviseur Milad Lahdo.

Gevraagd Advies bijverdienen in de bijstand

Huidige situatie/aanleiding advies

Het is goed als mensen mogen bijverdienen naast hun bijstand. Dit helpt ze om werkervaring op te doen en de financiële draagkracht (enigszins) te vergroten maar ook het gevoel te geven dat ze meetellen in de maatschappij. Uiteindelijk is de bedoeling, uitstroom uit de bijstand naar werk en in je eigen onderhoud voorzien. De Participatiewet vereist dat inkomsten uit arbeid in mindering worden gebracht op de uitkering (artikel 31 Participatiewet). Wel geeft de Participatiewet drie mogelijkheden om een inkomstenvrijlating toe te passen: 1. De reguliere inkomstenvrijlating (artikel 31 lid 2 onderdeel n), 2. De aanvullende inkomstenvrijlating voor alleenstaande ouders (artikel 31 lid 2 onderdeel r), en 3. De inkomstenvrijlating voor personen met een medische urenbeperking (artikel 31 lid 2 onderdeel y). De gemeente Arnhem is nu van plan om naast deze inkomensvrijlating het instrument van premie arbeidsinschakeling uit de Participatiewet (artikel 31, lid 2 onderdeel j) toe te passen welke de gemeente de mogelijkheid geeft om een één- of tweemalige premie van ten hoogste € 2.934,00 per kalenderjaar aan inwoners met een uitkering te verstrekken zonder dat er inkomstenbelasting op wordt geheven en zonder dat het van invloed is op de toeslagen.

Het onderwerp bijverdienen in de bijstand is niet nieuw. Al reeds in 2018 heeft de Adviesraad hierover een gevraagd advies gegeven. Uitgangspunten daarbij waren: - werk moet lonen en belonen mag niet leiden tot armoedeval vanwege de fluctuatie in inkomen en dus toeslagen - zorg dat het simpel is en de vergoeding ruim - begrijpelijke communicatie naar de inwoner en zet in op continuïteit - stimuleer ook werkgevers om betere contracten en meer uren te faciliteren - instroom naar werk biedt de beste kans op financiële onafhankelijkheid, vermindering van armoede en schulden, en het terugdringen van zorgkosten.

Werken moet lonen en het is van belang dat er een basis is om vooruit te kunnen komen.

Uitgangspunt en positieve kanten bijverdienen in de bijstand:

- Er wordt uitgegaan van vertrouwen in plaats van controle.
- Er ligt een ambitieus en compleet plan, waarin mogelijke problemen in de uitvoering worden meegenomen.
- Eerdere aanbevelingen van de adviesraad uit 2018 zijn hierin opgenomen.
- De beloning is eenduidig en gemakkelijk in te voeren (vaste bedragen).
- Iedereen die zich inzet voor werk, wordt meegenomen (inclusief).
- De regisseur van de gemeente begeleidt het gehele proces.

Aanbevelingen bijverdienen in de bijstand:

- Kies voor een andere term dan premie, het is tenslotte een beloning. Zorg ervoor dat het positieve element bv. “bonus” goed belicht wordt in de communicatie naar de doelgroep.
- Elke persoon heeft een regisseur als begeleider die de werknemer ondersteunt en de werkgever benadert over mogelijke uitbreiding van uren en/of inzet van bestaande regelingen als loonkostensubsidie en werkgeverspremie.
- De regisseur bespreekt vooraf met kandidaat wat de regeling inhoudt, wat de financiële gevolgen zijn nu en later (let op stapeling van regelingen) om angst en onzekerheden over terugvordering en over een eventuele armoedeval weg te nemen.
- Bij uitstroom uit de bijstand naar regulier werk ontstaan er schulden bij terugvordering van toeslagen door de belastingdienst. Dit kan een belemmering vormen voor uitstroom naar (meer) betaald werk boven bijstandsniveau. Voor minimuminkomens vormt een betalingsregeling voor deze schulden een zware belasting. De gemeente zou hierin een rol kunnen spelen door deze schulden over te nemen.
- De regeling wordt bekend gemaakt bij aanvang van bijstand en bij andere professionals zoals bv. Wijkteams.
- De juridische grondslag van deze regeling moet worden goedgekeurd door de raad voor opname in de re-integratieverordening.

Conclusie bijverdienen in de bijstand

Wij zien een goed uitgewerkt plan dat een bijdrage levert aan het stimuleren en belonen voor werk met als doel financiële onafhankelijkheid en maatschappelijke participatie.

Het is van belang dat er nog voor de zomer kan worden gestart zodat de doelgroep direct baat heeft bij deze regeling.

April 2023 Adviesraad werk en inkomen

Bronnen:

1. Adviesraad Arnhem: Ongevraagd advies bijverdienen in de bijstand (2018 04)
2. Adviesraad Arnhem: Ongevraagd advies werken in de bijstand (2018 05)
3. Gemeente Arnhem: Raadsbrief bijverdienpremie (2021 09)
4. Stimulanz-Breed Offensief-Implementatie –Hfdst 3 Vrijlatingsregeling (2022 12)
5. Gemeente Arnhem: Raadsbrief update proces invoering bijverdienpremie (2022 12)
6. Gemeente Arnhem: Presentatie bijverdienpremie voor adviesraad (2023 04)
7. Gemeente Amsterdam: Bijverdienen in de bijstand Hoeveel inkomsten uit werk mag ik houden als ik een bijstandsuitkering heb?